

ספר

נתיבות אורה

ביאורים בענינים שונים

במסכת

עבודה זרה

טא

דב מאיר בן אמו"ר הג"ר אשר שליט"א פננבוים

שכט תשס"ה

סימן א'

בהא דאסור לסייע ידי עוברי עבירה

ובדרכי משה מבואר שהיס מחמירין הוא החוס' והרא"ש בשנת ה"ל וכן הר"ן דף ו' שכתבו שאפי' בחד עברי דנהרא אסור מדרבנן לסייע ידי עוברי עבירה, ולכן גם בזה חף שיכולים לקנות במקום אחר דהוי כחד עברי דנהרא אסור מדרבנן.

אבן הש"ך שם בס"ק ו' חולק על דברי הרמ"א וס"ל דהמדרכי שמתיר כאן לא פליג כלל על התו' והרא"ש והר"ן הנ"ל, דודאי גם הוא ס"ל שאסור לסייע ידי עוברי עבירה מדרבנן וגם בחד עברי דנהרא, אלא שס"ל שאיסור זה הוא רק כשמסייע לישראל ולא לעכו"ם, ולכן התיר למכור לעכו"ם כשיכול לקנות במקום אחר כיון שליכא איסור מדרבנן לסייע לעכו"ם לעבור עבירה [אם ליכא האיסור לפני עוררן, והתו' והרא"ש והר"ן איירי רק כשמסייע "לישראל" לעבור עבירה, אבל גם הם מודו דליכא איסור זה כשמסייע "לעכו"ם" לעבור עבירה, ונהנה הציאור הגר"א בס"ק ח' הוכיח מסוגין כהש"ך, דהרי בגמ' מבואר שהנפק"מ בצעיא זו הוא אם אית ליה צהמה אחריתי, ואם נימא דגם צהמ"ג אסור מדרבנן הרי ליכא נפק"מ, דגם איסור הרווחה הוא רק דרבנן, וכן הוכיח העורי אבן צמגינה דף י"ג. אך הגר"א דחה ראיה זו, ועייין היטב בריעצ"א כאן].

והנה מבואר בזה שהרמ"א והש"ך פליגי אם האיסור דרבנן לסייע ידי עוברי עבירה גם בחד עברי דנהרא הוא רק כשמסייע לישראל או גם כשמסייע לעכו"ם, דהרמ"א ס"ל שאסור לסייע גם לעכו"ם והש"ך ס"ל שאסור לסייע רק לישראל.

ובאמת כבר נחלקו בזה הראשונים, דעייין במגן אברהם צ"ח ס' שני"ז ס"ק ד' שהוכיח

בדף ו' איבעיא לן [בהא דתנן צריש מכילתין לפני חדיהן של עכו"ם שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם] אם הוא משום הרווחה [דרווח ואזיל העכו"ם ומודה לע"ז ועבר ישראל משום לא ישמע על פיך, רש"ן], או דלמא משום לפני עור לא תתן מכשול [דהעכו"ם יקנה צהמה ויקריבנה לע"ז ובני נח נטשו על ע"ז, רש"ן]. למאי נפק"מ דאית ליה צהמה לדידיה אי אמרת משום הרווחה הא קא מרווח ליה, אי אמרת משום לפני עור הא אית ליה לדידיה.

ואקשינן בגמ' דלמא לא עבר על לפני עור כשאית ליה לדידיה הרי ר' נתן אמר שאסור להושיט כוס יין למויד ואבר מן החי לבני נח משום לפני עור, חף דכי לא יהבינן ליה שקל איהו. ומרעין דשם מיירי דקאי בתרי עברי דנהרא. עד כאן חוכן הסוגיא.

והר"ן שם כתב דהני מילי לענין איסורא דאורייתא אבל מדרבנן אסור להושיט גם בחד עברי דנהרא שהרי חייב להפרישו מאיסור ואסור לסייע ידי עוברי עבירה. וכן כתב הריטב"א שם, והוסיף שמלינו קן בניטין דף ס"א שאסור לסייע ידי ישראל בשביעות, ובדף ס"ב שם מבואר שאסור אפי' לומר להם אחזקו. ועייין בתו' בשנת דף ג' א' וברא"ש שם שכתבו ג"כ שגם בחד עברי דנהרא אסור לסייע מדרבנן שהרי מחויב להפרישו מאיסור והיאך יסייע ידי עוברי עבירה.

והנה להלן דף י"ג ב' תנן דאסור למכור לעכו"ם דבר שרגילים להקריבו לע"ז משום לפני עור. ובשו"ע יו"ד ס' קנ"א כתב הרמ"א דיש אומרים דרק כשאין להם אחרים כיוצא בו או שלא יוכלו לקנות ממקום אחר אסור אבל אם יכולים לקנות במקום אחר מותר למכור להם כל דבר [מדרכין], ויש מחמירין.